

TÄHEKE

Nr10

1999

NÜÜD ON ÕIGE AEG TELLIDA
"TÄHEKE" 2000.a.

Seda saad
teha igas
postkontoris

**Paha laps-
hea laps**

**Talumees ja
metsavana**

**Varakamber
puuõones**

**Kaevuvalvur
konn**

**Öökull Uhuu
küsib ja vastab**

**Külalised
marjaaias**

**Moosiriuli
kiidukuked**

ISSN 0134-2266

9 770134 226003

Viive Noor

OTT ARDER
MÖTISKELU

– KUIDAS OLEKS, KUI MIND POLEKS? –
MÖTLEB VAHEL IGAÜKS.
KEEGI TEINE IKKA OLEKS,
SELGE SEE KUI 1 X 1.

VAHEL ÜSNA VÄGA TAHAN
OLLA HEA JA OLEMAS.
MÕNIKORD KUI MEEL ON PAHA,
KÖNNIN PIKA MATKA MAHA,
SAMMUD LINNAST VÄLJA SEAN.
OJA VEERDE, METSA TAHA
MUREMÕTTED MATMA PEAN.

METSAMÜHA, OJAVULIN
MURE PÜHIB MINEMA.
RÕOMSALT LÄHEN, KES MA TULIN
SIIA ÕIGE NUKRANA.

ÜKSKORD KOHTASIN SIIN KOBRAS-
TÖOKAS, NÄRILINE LOOM;
TÄNA MÖTLEN MARDIST, SÕBRAS-
TELLEL ON HEA ISELOOM.

KEDA POLE, SEDA POLE
TULEMAS VÕI MINEMAS.
KELLEL ÜHTKI SÕPRA POLE,
ON SEE IKKA OLEMAS?

OTT ARDER
KEELEREAD

VEENE KEELI ON "ODIN".
EESTI KEELI ON "ÜKS".
INGLISMANN KUID ÜTLEB "WANN"
/ JUST WANN JA MITTE VANN /.
KIRJUTAB KUID INGLISMANN
SEDA SÕNA "ONE".
KES HEASTE KIRJUTAP JA LUEB,
TUU VÕIB LEIDA ÖNE!

JAANUS TAMM

**PLIIATS VAATAS
PABERIT**

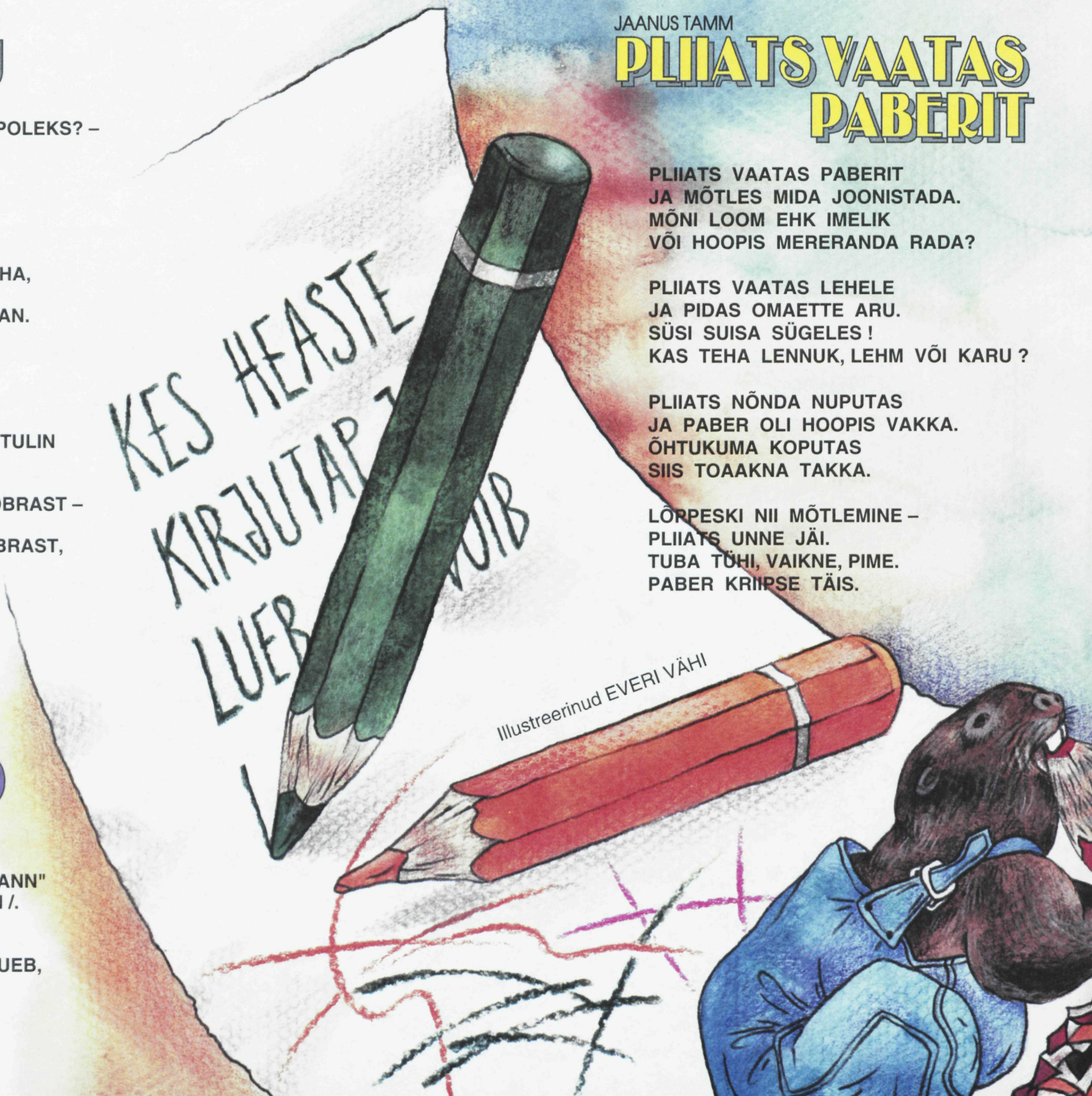
PLIIATS VAATAS PABERIT
JA MÖTLES MIDA JOONISTADA.
MÕNI LOOM EHK IMELIK
VÕI HOOPIS MERERANDA RADA?

PLIIATS VAATAS LEHELE
JA PIDAS OMAETTE ARU.
SÜSI SUIISA SÜGELES!
KAS TEHA LENNUK, LEHM VÕI KARU ?

PLIIATS NÕNDA NUPUTAS
JA PABER OLI HOOPIS VAKKA.
ÕHTUKUMA KOPUTAS
SIIS TOAKNA TAKKA.

LÖRPESKI NII MÖTLEMINE –
PLIIATS UNNE JÄI.
TUBA TÕHI, VAIKNE, PIME.
PABER KRIIPSE TÄIS.

Illustreerinud EVERI VÄHI

MILVI PANGA

VARBLANE

VÄIKE, VÄLE JA RIIVATU –
TULED SA, KULLAKE, KUST?
EI PEENI KOMBEID, VIISAKUST,
TAHMANE JA MUST.

EI MA ELA LAANEKURUS
TULEN OTSE TURULT.
PESA ON MUL RÄASTAURUS.
ON SUL TASKUS SAIAPURU?

MILVI PANGA

TAADUKENE OSKAB

MU TAADUKENE OSKAB NIITA.
KOOS UPITAME HALGE RIITA.

TAAT ON MEIL TIHTI ÜLEMEELIK,
SIIS ÜTLEB EMA: "KOOLIEELIK".

MA KUDISTAN TA PÕLVE PÄÄL,
KA MEESTEJUTTU VESTAN SÄÄL.

KOOS PASSIKSIME KOOLIGI,
MEIL POLE HAMBAID – POOLIGI.

VALERIA RÄNIK

SÜGISESELT

KOLISEB KOLTUNUD LEHT VASTU RUUTU,
UDUSEKS TÕMBUNUD AKNARUUTU,
ÜLEÕ TÕSISEKS MUUTUNUD SELL,
ME HILISSÜGISE ÄRATUSEKELL.

*

JÕED ON KÕIK HALLID JA ALLIKAD HALLIKAD.
VALGUST ON NAPILT, KUID KÜLLALT ON VAIKUST.
LAPSI NÜÜD KUTSUVAJAD UJULAD, AULAD.
LAAS ALLES NAERUST JA KILGETEST KAIKUS,
SÄÄSKEDEST HELISES ÕHK, LAUSA LAULIS...
NÜÜD ON KÕIK TUHMUNUD, VAIBUNUD RAHUS.
NÜÜD ALLES KUULED JA MÕISTAD JA TAJUD,
MÕTLED – KUI PALJU KÜLL VAIKUSSE MAHUB.

HENNO KÄO

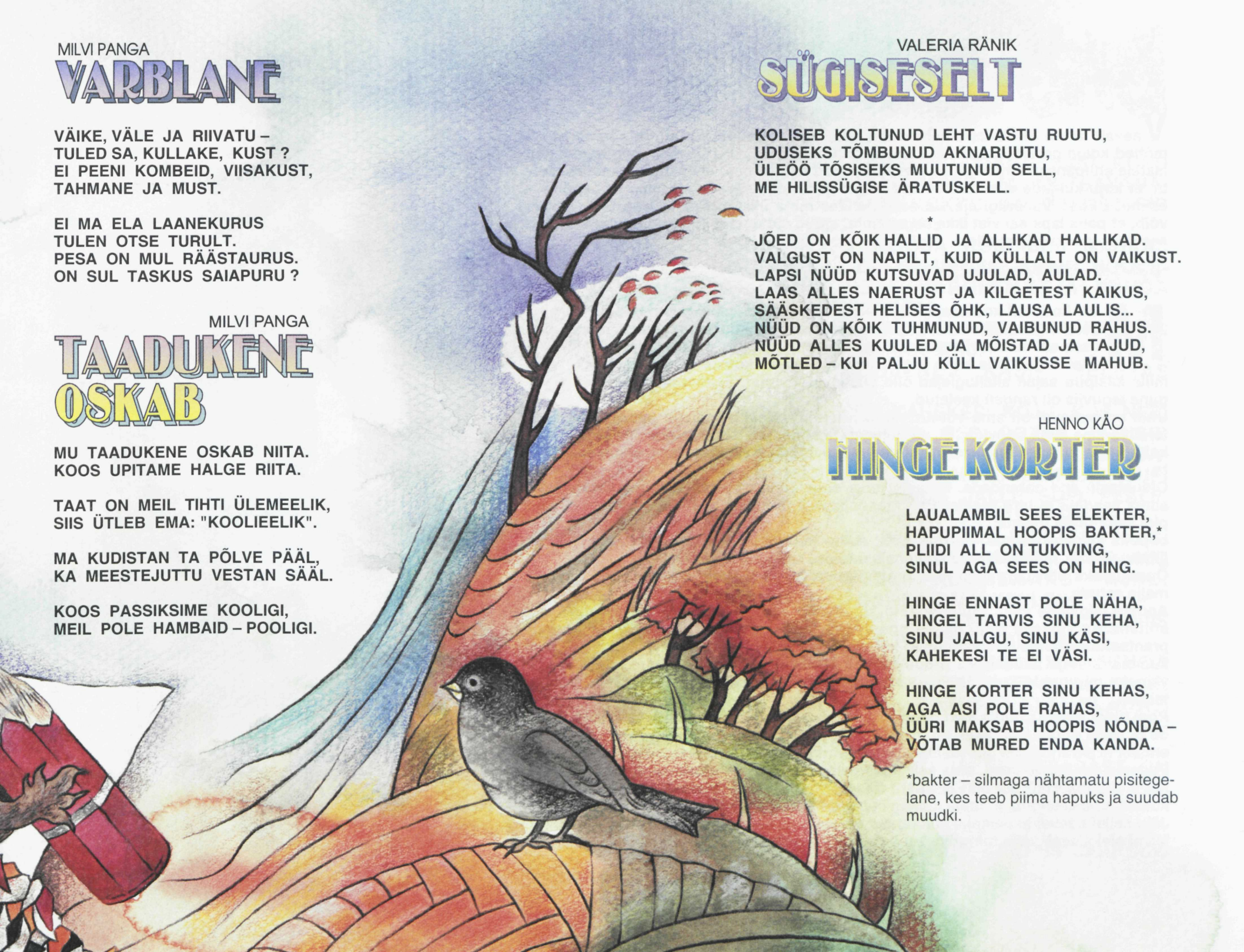
HINGE KORTER

LAUALAMBIL SEES ELEKTER,
HAPUPIIMAL HOOPIS BAKTER,*
PLIIDI ALL ON TUKIVING,
SINUL AGA SEES ON HING.

HINGE ENNAST POLE NÄHA,
HINGEL TARVIS SINU KEHA,
SINU JALGU, SINU KÄSI,
KAHEKESI TE EI VÄSI.

HINGE KORTER SINU KEHAS,
AGA ASI POLE RAHAS,
ÜURI MAKSAB HOOPIS NÕNDA –
VÕTAB MURED ENDA KANDA.

*bakter – silmaga nähtamatu pisitege-
lane, kes teeb piima hapuks ja suudab
muudki.

Kuidas ma paha laps olin

Vaevalt tahab ükski laps paha-paha olla. Aga vahel juhtub nii, et soovid head, mõtled kõige paremat, aga välja tuleb vastupidi. Kui TÄHEKE mõni aeg tagasi tegi lastele ettepaneku kirjutada, kuidas nad pahad lapsed olid, ei osanud toimetus arvata, et kirju kuhjade viisi tuleb. Need kirjad tõid mulle meelde mu oma lapsepõlve – esimese Eesti Vabariigi aja. Ja selle, kuidas mina ükskord paha laps olin. Arvata võib, et paha laps sai vist ikka sagedamini oldud, kuid need lood on ununenud. Aga see üks – see püsib meeles.

TERE HOMMIKUST!

Minu kodu oli koolimajas. See oli suur puumaja, mille uuem osa oli vanema osa külge ehitatud. Sisse pääses koolimajja ainult vanast osast, edasi uude ossa sai minna viieastmelist trepikest mööda kõrgemale tōustes. Sealta laia ukse tagant viis teine trepp uue maja teisele korrusele. See oli järsk trepp, mille käsipuu sajad allaliuglejad olid siledaks lihvinud. Sellest hoolimata, et niisugune teguviis oli rangelt keelatud.

Uhel suvepäeval oli ema võtnud mind noomida. Ema oli tähele pannud, et minu tereütlamine jätab soovida. Ei, nii pehmelt ta ei öelnud. Minu teretamine ei kõlbavat kuhugi. Ma pidavat lausuma oma tere justkui mokaotsast, külalisele silma vaatamata.

Otsustasin end parandada. Ootasin terve ennelõuna võõrast, kellele kummardada, silma vaadata ja tere ütelda. Ehk kraapsjalgagi tõmmata. Koolikoht, keegi lihtsalt pidi enne õhtut tulema.

Lõpuks külaline paistis – proua Akel, suure talu perenaine, meie maanaiste seltsi juhatusel liige. Märkasid teda koolimaja uue osa teise korruse aknast.

Õnnetuseks olin liiga hilja märganud. Proua Akelil jäi vaid paar sammu teha, et majja astuda.

Andsin jalgadele valu. Pluusinööbid kiunatasid, kui ma mööda trepikäsipuud alla sõitsin. Ka väikese trepi astmetega ei raisanud ma aega. Hüppasin üle nende, prantsatusega otse lävele astunud külalise ette. TERE HOMMIKUST! tegin sügava kummarduse ja püüdsin ka prouale silma vaadata. Aga see ei läinud korda. Näost valgeks muutunud külaline vajus vastu koridoriseina. Ei õnnestunud mul ta silmi tabada.

Pool tundi hiljem püüdis ema mind õuel kinni. Ema oli ühtaegu kurb ja vihane. Alles oli ta mind noominud, alles oli manitsenud, ja näe, nagu hane selga vesi. Et ma ka ennast ei paranda! Ma olla külalise poolsurnuks ehmatanud. "Paha laps, paha laps!" Pugesin sirelitihnikusse, oma salajasse peidukohta. Olin kohutavalt õnnetu. Kuidas ma siis paha olin! Ma olin ju ainult head tahtnud. Ma olin ainult sellele mõelnud, kuidas ema veendub, et tema manitsemine on südamesse läinud.

Jäin sellel päeval kauemaks kui kunagi varem oma salajasse peidukohta. Pimedani. Ma ei oleks sealt välja tulnudki, kui ema poleks otsima tulnud.

JAAN RANNAP

Illustreerinud TIINA REINSALU

AIPOPOS Talumees ja metsavana

Veeri vapralt

TALVEL KANGE KÜLMAGA SAID KORD KOKKU TALUMEEES JA METSAVANA, LÕID KÄED KOKKU JA OTSUSTASID HAKATA KOOS ELAMA.

KORD METSA MÕÖDA KÕNDIDES MÄRKAS METSAVANA, ET TALUPOEG KIPUB JOOKSMA, KOHA PEAL KARGLEMA JA SUUGA KÄTE PEALE PUHUMA.

"KUULE, MIKS SA KÄTE PEALE PUHUD?" EI SAANUD METSAVANA ARU.

"EKS MA SOOJENDA KÄSI," SELETAS TALUMEEES.

JÕUDSID TEISED KAHEKESI KOJU, KUS NEID AURAV SUPP JUBA EES OOTAS. ISTUSID KAHEKESI LAUDA KEHA KINNITAMA. METSAVANA NÄEB, ET TALUMEEES LIMPSAS SUPI LUSIKASSE JA PUHUS JÄLLE SUPI PEALE, ENNE KUI TA SUPILONKSU SUHU PISTIS.

"MISJAKS SA NÜÜD SIIS PUHUD?" IMESTAS METSAVANA. "SUPP JU NIIGI SOE. MIS SA TAST VEEL KUUMEMAKS AJAD. KÕRVETAD SEDAVIISI OMA KEELEGI."

"EGA MA SUPPI SOOJENDAGI. MA HOOPIS JAHUTAN SEDA," SELETAS TALUMEEES.

"NIISUGUSE NÕIAGA, KES OMA SUUGA OSKAB KÜLMA JA SOOJA TEHA, EI JULGE MINA KÜLL ÜHE KATUSE ALL ELADA," ÜTLES ISE NÕIATARKUSTES TUBLI METSAVANA EHMUNULT. "LÄHME PAREM LAHKU."

JÄRGI NII NAD TEGIDKI. JA SELLEPÄRAST ON MEIL JÄLLEGI TALUMEHED OLEMAS. METSAVANAD MUIDUGI KA.

LASTELE JUTUSTANUD ANDRES JAAKSOO

MARIN VINKEL

KERT -tore poiss küll, aga nii väsinud

Kert on vanaemaga poes. Vanaema peab koju süüa ostma, aga Kert on üles leidnud mänguasjariiuli ja haaranud sülle juba kolm karpi ilusate uute autodega. Kert näeb veel punast kahekordset bussi, sirutab käe selle järele ja teised karbid kukuvad põrandale. Kert vihastab tõsiselt nii pahade autokarpide peale ning teeb kõva kisa, mille peale vanaema tema juurde ruttab.

Vanaema tahab autokarbid riulile tagasi panna, aga Kert ei luba. Ta ju ometi ise leidis endale uued ilusad autod, neid ei saa küll poodi jätta. Aga vanaema näitab, et tal on korv ääreni toitu täis: sai ja vorst ja jogurt ja kommikott... Rohkem kui üks autokarp siia küll enam ei mahu. Pealegi ootab ema kodus süüa ning peab ruttu tagasi minema.

Aga Kert ei taha vanaema jutust aru saada. Uuesti korjab pois kõik leitud autokarbid sülle ja uuesti kukuvad need põrandale.

"Võta üks," ütleb vanaema, "lähme näitame seda emale!"

Kert mõtleb pahaselt natuke riivli kõrval ja sirutab siis käe kahekorruselise bussi karbi järele.

"Tule nüüd, maksame kassasse!" ütleb vanaema.

Raha makstud, laob vanaema toidud kotti ning tahab poisil käest kinni võtta. Aga Kert ei saa kätt anda, sest ta peab ju ometi oma uhke kahekorruselise bussi karbist välja võtma.

"Lähme enne koju, siis teed paki lahti," ütleb vanaema.

Aga Kert ei saa nii kaua oodata. Poiss sikutab ja sikutab, kuni karbi üks ots lahti läheb. Uhke punane buss tuleb välja ja Kert tahab nüüd proovi-
da, kuidas see sõidab. Pealegi on poel ilus sile põrand ning buss vuriseb otse kassa ees suure põrinaga edasi-tagasi, kuni üks pika mantliga naine sellele peaaegu otsa astub ja vaatab veel pahase näoga alla poisi poole.

Nüüd tahab Kert küll koju minema hakata. Kodus ei astu keegi, pikk mantel seljas, tema bussile otsa. Kert võtab bussi ja läheb vanaema järel poeuksest välja. Vanaemal on kott ja poisil buss. Ja kodutee paistab hirmus pikk olevat.

Kert tahab, et vanaema ta sülle võtaks.

"Ehk sa käid natuke ise," ütleb vanaema. "Ma olen väsinud ja kott on

raske. Paneme bussi kotti ja sa aidad mul kotti tassida."

Kert võtab kottisangast kinni ja ripub natuke kotti otsas. Aga vanaema tahab kogu aeg edasi minna ja lõpuks ei saa Kert küll rohkem enam ise käia. Sest nüüd on Kert ka nii väsinud. Ja laseb end keset tänavat vibuna pikali.

"Kuidas me siis niiviisi koju saame," ohkab vanaema.

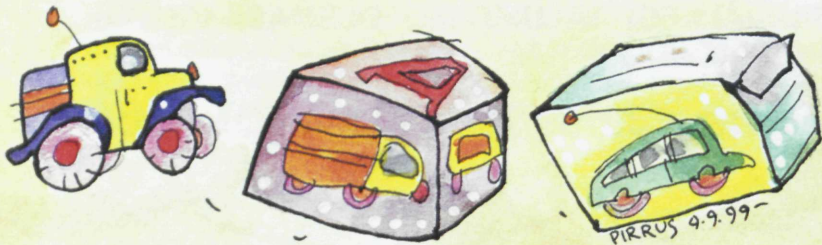
Kert teab küll, kuidas koju saab. Kert võtab bussi uuesti oma kätte. Nüüd pole vanaema kott enam raske ja ta saab poisi sülle võtta. Vanaema küsib, kas Kert ei taha ainult natukene veel ise käia. Polegi väga palju maad enam jäänud.

Aga Kert laseb end uuesti vibuks. Sest ta on nii hirmus väsinud.

Ja vanaema tõstab punase bussiga poisi üles, võtab koti ja hakkab minema. Peab ju jõudma koju. Tütar ootab süüa ja Kert tahab emale oma uut bussi näidata.

Illustreerinud PIRET MILDEBERG

ÜLLE LÄTTE SEENED

Moosipurgid seisid sahvri riulis ja ootasid, millise neist perenaine laste söögilauale kannab.

"Mind, mind!" hõikas vaarikamoos valjult, kui perenaine juhtus korrakski sahvriust paotama. "Mina olen kõige magusam!"

"Mina kõige maitsvam!" sekkus kohe maasikamoos.

"Mis nendest ka kasu on," ühmas mustsõstramoos, "mina aitan külmetushaigusi eemale peletada."

Perenaine muigas omaette ja pani sahvriukse jälle kinni. Temal ei olnud parajasti plaanis lastele moosi pakkuda. Pealegi oli hommikusöök juba söödud.

"Saite nüüd," pahandas mustikamoos. "Teie lärmi pärast ei tahtnud perenaine meist kedagi."

"Vaat kui võtan sahvri seinalt ragulka," ähvardas kirsimoos. Temas oli palju pisikesi kirsikive, seega laskemoon omast käest.

"Äh-äh-äh," mügis murakamoos seepeale naerda.

Ainult õunamoos oli kummaliselt tasa. Tundus, kui kuulataks ta midagi.

Ja siis kostus õunamoosipurgist hele piuksuv hääleke:

"Tere hommikust, tere hommikust!"

"Oi, ma vist magasin," vastas veidi madalam ja mahedam hää. Ning küsis siis esimeselt: "Kes sa oled?"

"Ei tea," vastas piuksuv hääleke. "Aga sina?"

"Mina ka ei tea. Aga mul on samasugune roheline kleit nagu sinul," kuulutas mahedam hää.

"Ja mul selline müts nagu sinul. Hi-hii!" rõomustas piuksuv hää.

Sel hetkel avanes taas sahvriuks. Ülal, purki katva tsellofaani kohal vilksatasid korraks peremehe murelikud prillitatud silmad.

"Seened, seemed," ümises peremees mõtlikult ja sulges ukse.

"Kas kuulsid, me oleme seemed!" hõiskas hele hää õnnelikult moosipurgis.

"Seened jah!" oli mahedam hää vaimustuses. "Nüüd meid moo-rr-itakse, ma-rr-inee-rr-itakse, ga-rr-nee-rrr-itakse ja me pääseme laste sünnipäevalauale!"

"Meid riputatakse üle suhkru ja pipraga!"

"Võitakse hapukoorega, määratakse aprikoosimoosiga!" kiljusid heledam ja mahedam hää ülemeelikult läbisegi.

"Pidu, pidu, pidu!"

Siis avanes sahvriuks uuesti.

"See seal," ütles peremees ja näitas õunamoosipurgi poole. Perenaine võttis purgi ja viis kööki.

"Jah, hallitusseened," nentis ta kahetsevalt. "Hea moosi ära rikkunud."

Siis kostis purgilt eemaldatava tsellofaani krabinat. Suur lusikas korjas roheline hallituse moosi pinnalt hoolikalt kokku ja viskas otsejoones prahipange.

HENNO KÄO

VARAKAMBER

Roosa pesulõks hoidis nõorist kinni ja ootas. Ta oli oodanud kaua. Vähemalt kaks suve ja talve oli möödas sellest, kui ta sinna nõorile unustati. Unustatud oli muidugi ka nõor ise. Ja õunapuudki, mille vahele see oli seotud. Unustatud oli kuur ja küün, laut ja ait. Sellest kõigest võis ju veel kuidagi aru saada. Aga et unustatud oli ka väike kollane elumaja, see oli juba rohkem kui imelik.

Unustatud olla pole teadagi kuigi lõbus. Kurbus kipub kallale. Kõige parem rohi unustatud olemise kurbuse vastu on unustada, et sa unustatud oled. See pole kerge. Tuleb midagi teha. Tegemine aitab unustada. Hooned tegidki. Nad lagunesid jõudumööda. Ainult õunapuudel polnud mahti kurvastada. Neil oli pidevalt õuntega mässamist. Koguni nõor oli endale tegevuse leidnud. See muudkui pehkis ja ähvardas iga hetk katkeda. Mida pidi aga tegema roosa plastikust pesulõks? Ta meenutas aegu, kui ta polnud veel unustatud ega töötu. Siis tuli tal nõoril kinni hoida pükse ja särke, linu ja püüre. Taskurättegi. Pesu laperdas ja laksus tuules ja kõigil oli lõbus. Ka hoonetel ümber õue. Ja õunapuudel.

Üksteise järel potsatasid unustatud puude küljest alla kõik õunad. Õunu ei tahtnud keegi ja neil tuli pikkamööda mullaks muutuda. Suurte sügisvihmade ajal pehkis nõor lõplikult läbi ja katkes. Roosa pesulõks kukkus märga rohtu. Ja küllap oleks ta seal praegugi, kui õunapuuoksale poleks laskunud harakas. Terane harakas märkas kohe roosat pesulõksu. See hakkas talle meeldima nii, et ta korjas pesulõksu nokka ja viis suure saarepuu õõnde. Seal oli haraka varakamber. Ja varandust oli palju! Läikivaid pude-likorke, seebitükke, teelusikaid, võtmeid, kopikaid ja sente. Koguni üks punase kiviga sõrmus, kuldne kõrvarõngas ja klaasita käekell. Ja midagi veel.

Rosal pesulõksul oli hea meel, et tal ei tulnud lähenevat talve lageda taeva all mööda saata. Ka polnud karta, et igav hakkaks. Igal asjal varakambris oli ju jutustada oma lugu.

Kui sa nüüd teada tahaksid, kus see varakamber täpselt asub, ei tohiks ma sulle seda ütelda. Varakambrid on saladus. Ja selleks peavad nad jäämagi.

OOTAJA

Andrus ootab Helelini õue. Seisab vanaema lillepeenra ees ja näpsib rohtu. Teeb nagu rohiks. Teeb, nagu oleks tal vanaema kästud töö käsil ega lase Heikil ennast segada. Kui Heiki liiga palju Andrust kutsub, võib Andrusel tähtis lause meeles minna. Või lähevad sõnad peas segamini. Siis ei oska ta enam Helelinile edasi öelda.

Must Pilv Heiki kutsub Andrust mängima pätti ja politseid. Kutsub mängima eeslit. Mängima peitust. Luurekat. Andrus ei lähe. Andrus rohib peenart ja kiikab salakesi majaukse poole. Ja kordab mõttes, et Heiki ei kuuleks: jumal sekka! jumal aita! "Mida sa tahad?" küsib Must Pilv Heiki. "Kas teeme magamisvõistlused, ah?"

Magada Andrus ei taha. Andrus tahab Helelini oodata. Anda Helelinile üht lauset edasi. Ainult ta ei või sellest Heikile rääkida, kuigi Heiki on ta sõber. Ei ole vaenlane. Heiki õpetab Andrust iga päev mees olema. Naerab, et Andrus on hirmuhaige. Et kardab naabrite koera Tarzanit ja õhtupimedust.

"Mida sa sinna ukse poole kogu aeg kõõritad?" küsib Heiki äkki. "Kas tahad, et Helelin tuleks õue ja ütleks sulle: jõudu tööle! Ja siis pöörad sina pea kõrvale ja vastad: jõudu tarvis!" Andrus ehmub. Kuidas Must Pilv Heiki tema mõtteid teab? Kas ta on näinud, kui nad mängivad Heleliniga vanaaja inimesi ja räägivad vanaaja keelt? Andrusel ja Helelinil on juba palju vanaaja lauseid. Kui Helelin on vanaaja pesupesija, siis Andrus soovib talle "valget", aga kui leivategija, siis "jätku leiba!"

Andruse vanaema õppis säärast soovimist oma vanaema käest. Helelinil ei ole vanaema. Tema käib Andrusele peale ja käsib: küsi, küsi oma vanaemalt naljalauseid! Nüüd Andrus küsiski. Vanaemal tuli pika pingutuse peale veel üks soovimine meelde: kui keegi vanasti sauna läks, pidi ta lausuma "jumal sekka!". Ja saunasolija vastas "jumal aita!" Jumalajutt on Andrusele raske jutt ja tahab peast ära minna. Eriti kui Heiki kutsub autodega mängima. Heikil on kümme mudelit. Kõik eri margid.

Andrus ei jaks enam oodata. Varem jaksas. Varem ta teadis, et kui Helelin õue tuleb, siis murrab ta Helelinile vanaema peenralt lille. Aga kahte asja ei saa teha. Mängida Heiki autodega ja oodata Helelini. Liiasi ei taha ta Heiki nähes Helelinile lilli anda.

IMELINE KOOLIPÄEV

Sel hommikul läksin nagu ikka kooli. Vana koolimaja oli üle öö uhkeks muutunud. Riidehoius nägin, et nagid olid ehtsast pulgakommist. Klassi minnes avastasin, et trepikäsipuud olid šokolaadist ning klassi ukseid krõbedast vahvlid. Klassis avastasin rõõmuga, et kõvade puupinkide asemel olid pehmed tugitoolid. Koolitund kestis 10 minutit. Õpetaja rääkis toredaid lugusid. Vahetund oli pikk 30 minutit. Vahetunni ajal vaatasin värvitelerist multikaid. Saalis sai muusika saatel tantsida. Jooma minnes avastasin, et soojaveekraanist tuli limonaadi, kül-maveekraanist aga coca-colat. Sööklas pakuti jäätist ja koogikesi. Oli imeilus koolipäev, mis möödus ruttu.

Kadi Sloog Patküla Põhikoolist

MÄNGUKOOL

Väike tüdruk mängib kooli. Ta istub hoolikalt toolile ja teeb sügisestest seentest ja pihlakatest pilte. Siis sööb ta sügisandidest tehtud toitu ja vaatab aknast õue. Seal on küll ilus sügisilm, aga ikkagi on toas tore kooli mängida. Varsti ootab tedagi päris kool.

Allan Volt Pärnjõe Põhikoolist

TEEME LAHTI POSTIPAUNA

Uus kooliaasta on alanud. TÄHEKESE trükkiminekuks ei ole aga uue kooliaasta koolilood veel POSTIPAUNA jõudnud. Seetõttu loed siit nüüd eelmise kooliaasta lookesi.

Triin Sinijärv Kilingi- Nõmmelt.
10 aastat vana

TERE, TÄHEKE

Ma kirjutan sulle esimest korda. Ma õpin vene koolis eesti keelt. Mulle väga meeldib eesti keel. Me loeme igal neljapäeval terve klassiga

TÄHEKEST.

Ma saadan teile ühe jutukese. Kui te selle ära trükite, loeb seda terve meie kool.

Jevgeni Šlejev Tallinna Õismäe
Ühisgümnaasiumist

Jevgeni jutuke oli sellest, mida ta sööb hommikueineks, lõuna ajal ja õhtul. Jevgeni lookesest olulisemaks peab TÄHEKE seda, et Jevgeni ei olnud teinud ühtegi kirjaviga.

MEIE ÖÖKULL

Hommikul tulid lapsed kooli. Järsku nägid nad surnud öökulli. Me vaatasime ja sorkisime kepiga teda natuke. Siis tuli õpetaja kooli. Me näitasime talle öökulli. Hiljem viis õpetaja linnu sinna, kus tehakse topiseid. Mitme päeva jooksul ei toodud öökulli tagasi. Lõpuks ikka toodi. Ta oli nii

ilus ja armas, et ma oleksin ta endale võtnud. Õpetaja ütles, et teda ei tohi puudutada. Nüüd ta seisab meil klas-sis ja vaatab, kuidas me õpime.

Teele Ruzitš Kilingi-Nõmme
Gümnaasiumist

SÕNAJALG

Kui mina kolmandas klassis olin läksime Marttiga riidu. Õpetaja juhtus nägema. Ta riidles meiega ja ütles teistele: "Kui sõnajalal lähevad lehed pruuniks, siis teate, et Martti ja Rene uuesti kaklesid."

Sellest saadik meie ei kakle enam. Kardame klassi sõnajala pärast.

Rene Ollino Kilingi-Nõmme
Gümnaasiumist

Rainer Paberits Kilingi- Nõmmelt. 9 a.

Maari Talvist

**ÖÖKULL UHUU KÜSIB
ÖÖKULL UHUU VASTAB**

KAS KUSAGIL ON OLEMAS LASTEAED KOERTELE ?

On küll, kuid meist üsna kaugel, Ameerikamaal. Koerte lasteaed on avatud hommikul poole seitsmest õhtul kella poole üheksani. Päevakavva kuuluvad mängud, söömine ja muidugi lõunauinak. Lasteaeda viivad koera need inimesed, kes ei raatsi oma

Illustreerinud PIRET MILDEBERG

lemmikut pikaks päevaks üksi jätta. Kuid lasteaeda võetakse vaid korralikult käituvaid neljajalgseid, kes teiste omasugustega hästi läbi saavad. Lasteaia lõpetanud koerakesele kirjutatakse välja diplom, millega võib naabrite ees uhkeldada.

Peale lasteaia on maakera teisel poolel avatud ka neljajalgsete kulinariapoed, kust saab lemmikule igasugust maiust osta. Ah neid ameeriklasi küll, ei väsi nad maailma üllatamast.

KAS KOERAD VÕIVAD RATSUTADA ?

Mõni küll. Näiteks Helsingis elab koerake muumiraamatust pärit nimega väike Myy, kes on lausa ratsutamishull. Hobuse seljas istumist ei pelga ka tema ema, isa ega õde, nii et tegu on lausa ratsakoeraga.

KAS SIGA VÕIB TOAS ELADA ?

Ja kui uhkesti veel! Aasiast pärit miniseast on saanud paljudes maades lemmikloom nagu kass või koer.

Minisiga väga pisike polegi. Ta võib kaaluda 30 - 85 kilo. Siga kodus pidada on palju vaevanõudvam kui koera või kassi. Siga on karjaloom ega talu üksindust. Inimese seltskonnaga ära harjunud, ei lepi ta üksi kojujäämisega. Ta tõstab valju kisa ja kui peremees kohe välja ei ilmu, võib korraldada korteris hävitustöö, mis nõuab lausa kapitaalremonti.

Puhtust pidama õpib siga küll

niisama kiiresti kui kass. Siga ei kannata külma. Kui väljas kraadiklaas näitab külmakraade üle kümne, siis temaga õue minna ei tohi. Vestist talle ei piisa. Külma kardavad just jalad.

Minisiga on varmas peremehele kiindumust näitama: hea meelega ronib ta diivanile, vaatab telekat ja laseb end sügada.

KES ON SUURIM MAISMAALOOM ?

Küllap sa tead seda isegi. Elevant loomulikult. Ja nimelt aafrika elevant. Isasloom võib olla 4 m kõrgune ja kaaluda üle 7 tonni. Elevantid elavad väikeste karjadena, nende eluiga küünib 50-70 aastani. Elevanti pikk lont on välja arenenud ülemisest huulest ja ninast pika aja jooksul.

Kui lont on kõrgele tõstetud, töötab see parajasti ninana ja nuusutab lõhnu. Londiga saab puuokstelt lehti napsata ja suhu kõhutäiteks pista. Lont on nii tugev, et sellega suudab elevant puid maast välja rebida, kuid ka nii

osav, et haarab siledalt põrandalt mündi. Londiga saab imeda korraga pea 8 liitrit vett ja selle siis hooga suhu kallata või seljale pritsida.

KAS JÕEHOBU ON HOBUSELE SUGULANE ?

Üldsegi mitte. Sugulaslikke ühisjooni on jõehobul hoopis seaga.

Loomaaias jätab jõehobu mulje taltsast ja tasasest loomakesest, kuid looduses on parem ta lähedusse mitte sattuda. Jõehobule ei meeldi, kui paat või ujuja tuleb tema elupaiga lähedusse. Mängleva kergusega lööb ta paadi ümber ja võib rünnata ujumatki. Sea hiiglaste kasvu sugulane võib kaaluda üle kolme tonni ja kere pikkus ulatub nelja ja poole meetrini.

Lääne-Aafrika vihmametsades elab käabusjõehobu, kes on vaid 1,5 m pikk ja kaalub kuni 250 kg. Tema peab lugu vaiksest elust ega kipu end kellelegi näitama.

KONN KAEVUL

Ükskord ammu-ammu, kui loomadele sabasid jagati, juhtus konn mudas magama ja jäi ilma sabata. Sabata oli elu raske. Teised metsaelanikud naersid konna üle. Vaene konn läks taevajumalalt Njamalt abi paluma.

Taevajumal kuulas konna kurtmist ja ütles:

"Mul on niisugune allikas, milles vesi kunagi otsa ei saa. Kui oled nõus selle valvuriks hakkama, annan sulle saba. Aga pea meeles, hoia allikas korras, et iga janune juua saaks."

Konn jäi nõusse, sai endale saba ja asus imepärase veesilma juurde elama. Ta oli väga uhke oma sabale ja tähtsale ametikohale.

Aga ükskord tabas maad kohutav põud. Lähedal ja kaugel kuivasid kõik kaevud ja allikad. Ainult jumal Njama allikas püsis vesi. See pani konnvalvuri end senisest veel tähtsamana tundma.

Tuli pühvel janu kustutama. Konn kuulis ta tulekut ja kus krooksatas:

"Kes siin tahab Njama allikavett sogastada?"

"See olen mina, pühvel."

"Kasi minema!" kisas konn. "Ei ole siin sinu jaoks vett. Allikas pea-aegu kuiv."

Pärast pühvli tuli lamma. Ka teda ei lubanud konn allikale.

"Tee, et sa siit kaod!" karjus konn. " Pole siin sinu jaoks vett. Allikas on kuivaks jäänud."

Üksteise järel tulid kaevule gasell, metssiga, elevant ja sebrade kari. Konn kihutas nad kõik minema.

Kui taevajumal Njamani hakkasid jõudma kuuldused, et tema loomad hukuvad janu kätte, läks ta asja lähemalt uurima. Konn kuulis samme ja krooksatas:

"Kes tuleb siin Njama allikavett sogaseks ajama?"

"See olen mina ise, Njama," vastas taevajumal karmilt.

Konn käratas temalegi harjunud kombel:

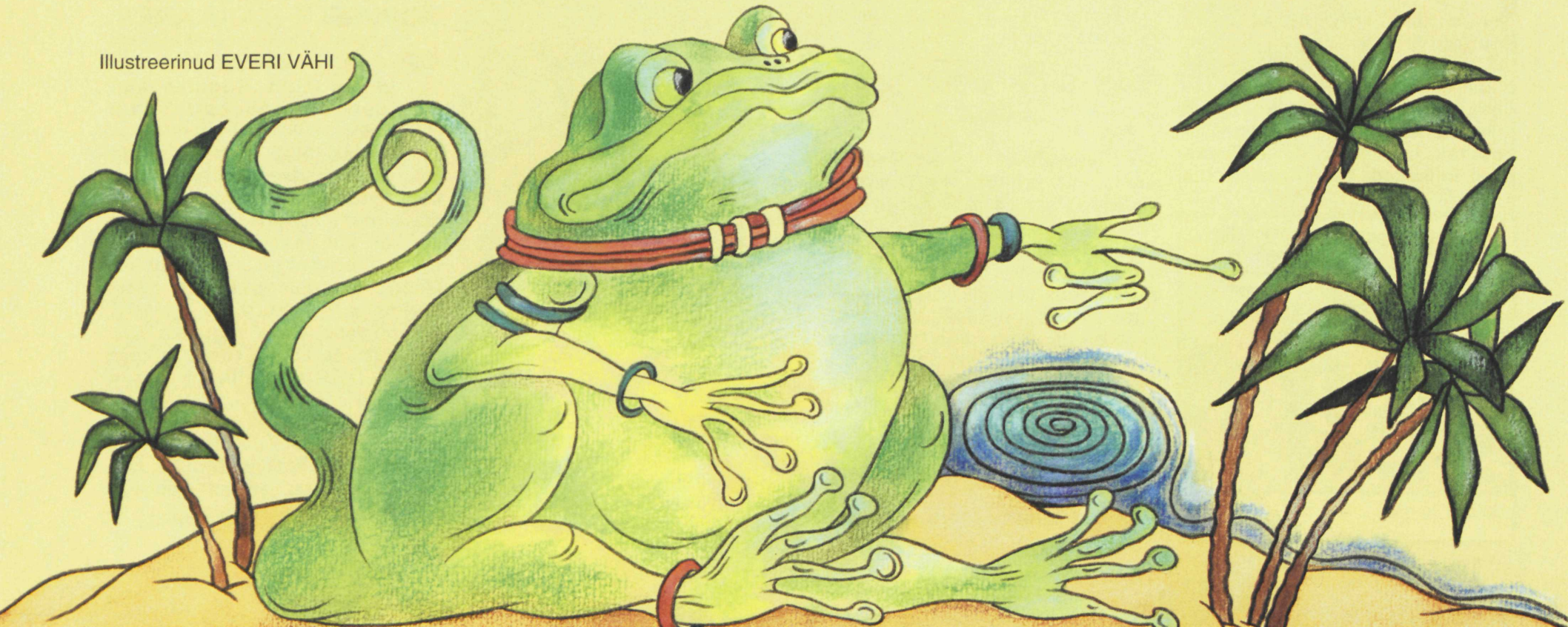
"Kasi minema! Siin pole vett! Kaev on kuivaks jäänud!"

Seda kuuldes vihastas Njama mis hirmus. Ta haaras konnal sabast ja rebis selle küljest. Aga ülbe konna kihutas minema.

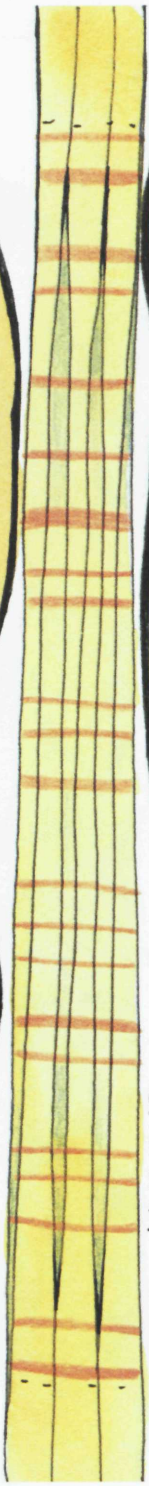
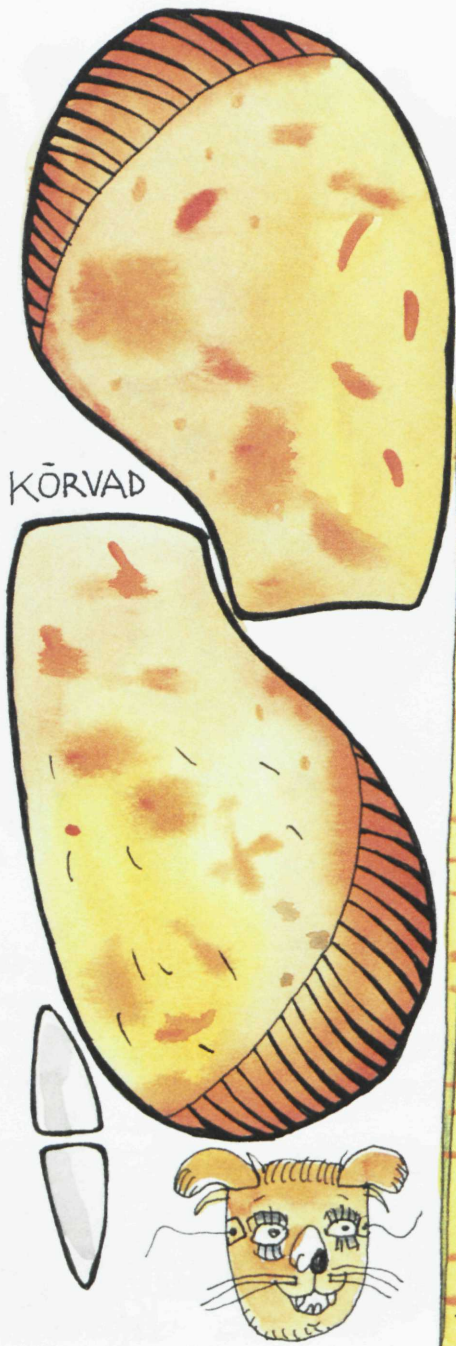
Nii jäigi konn ilma sabata. Ning selle põhjust tuletatakse konnadele tänini meelde. Saavad ju väikesed konnad, kullised, saba pidada, kuid kui nad vähe kasvavad, võtab taevajumal Njama sabad ära.

Aafrika muinasjutu järgi jutustanud JÜRI RANT

Illustreerinud EVERI VÄHI

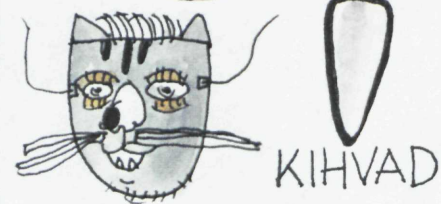
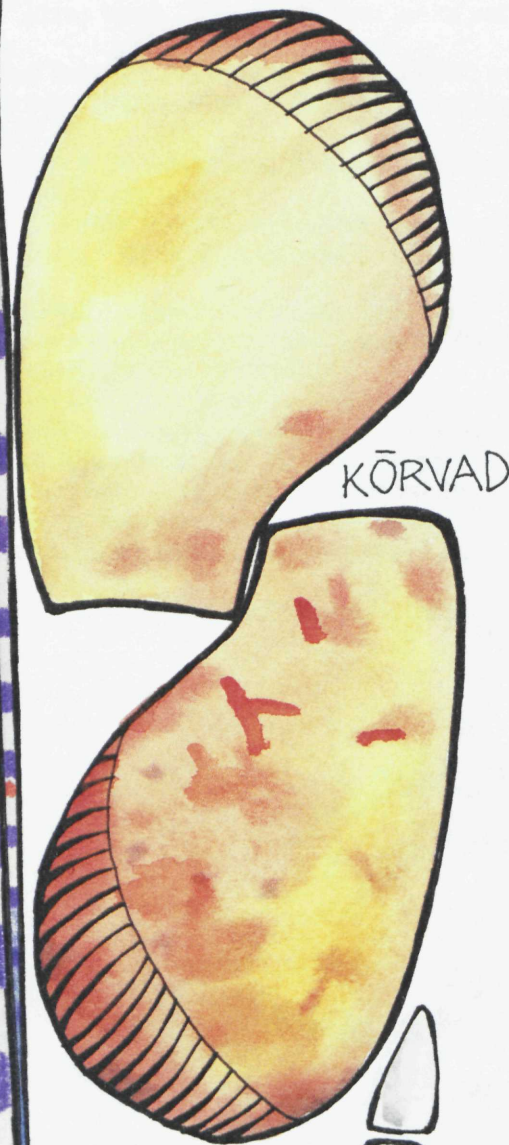

MARDIMASK

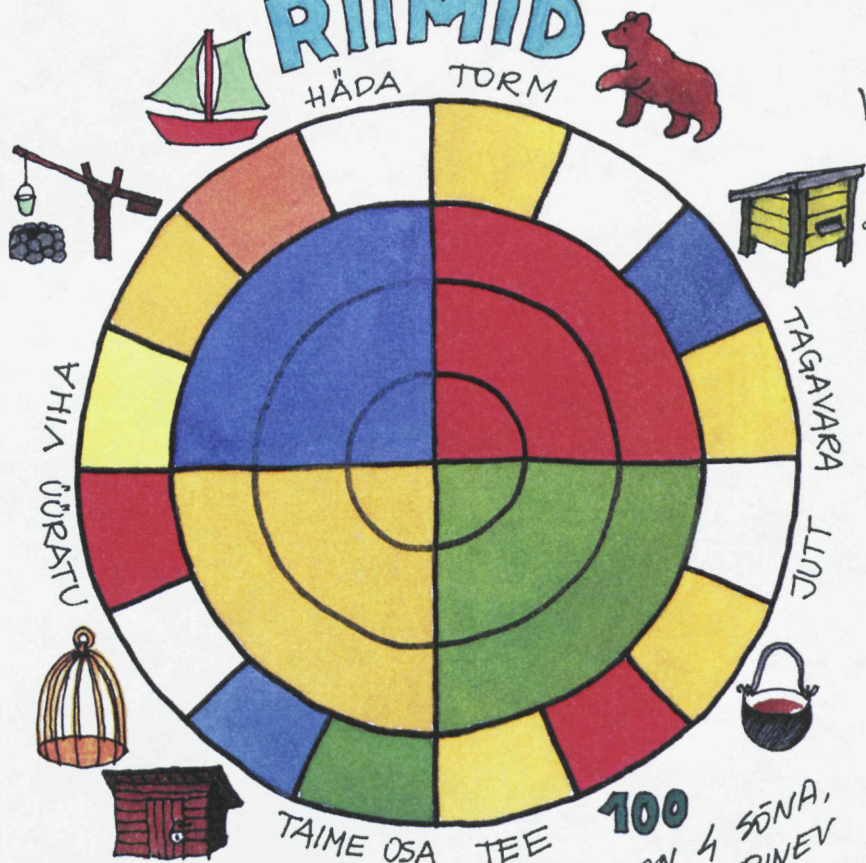
Joonistanud PIRET MILDEBERG

VALI, MILLIST MASKI TAHAD TEHA- SINIST VÕI KOLLAST, KASSI EHK HOOPIS KOLLAST KOERA. LÕIKA OSAD VÄLJA. ALUSTA NINA- JA SILMAUKUDE LÕIKAMISEST. SILMAAUGUD LÕIKA KÕIGEPEALT PÕIK- JOONT PIDI JA SIIS RIPSMEID ERALDI LAHTI NING MURRA ÜLES. LÕIKA LAHTI KA KARVAD LÕUAOTSAS JA PEALAE. KUI SOOVID, KOOLUTA RIPSMEID JA KARVU PLIATSII ABIL KAARDU. LÕIKA LAHTI VURRUD JA KLEEBI NINAAUGU ALLA. KÄÄRIKÜLJEGA VÕID NEEDKI "LOKKI" TÕMMATA. SUHU LIIMI KIHVAD. KUI OLED OTSUSTANUD KOERAMASKI TEHA, LÕIKA KÕRVAOTSAKARVAD LAHTI JA KLEEBI KASSIKÕRVADE PEALE KOERAKÕRVAD. LIIMI MASKILE NÕORIAUGU TUGEVDUSTÄPID JA TEE KÄÄRIOTSAGA AUK LÄBI MASKI. PALU EMALT NÕORI VÕI KUMMI- PAELA, TEE ÜHTE OTSA SÕLM JA TÕMBA LÄBI MASKI AUGU. NÜÜD VÕID MASKI ETTE SIDUDA, VÄRVI MUSTA VESIVÄRVIGA OMA NINAOTS MUSTAKS JA OLED KISU VÕI KUTS VALMIS.

RIIMID

HÄDA TORM

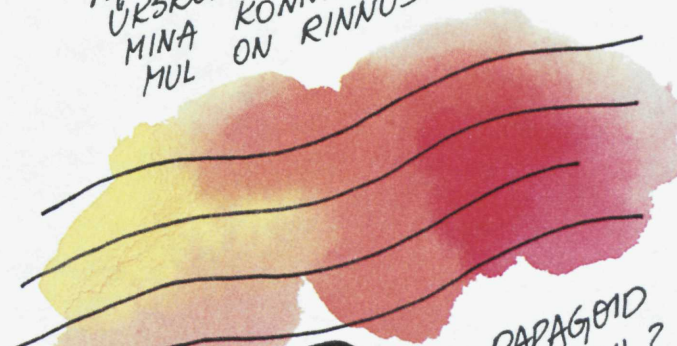
TAIME OSA TEE **100**

- 16AS RISTSÕNA NELJANDIKUS ON 4 SÕNA,
MIS RIIMUVAD, SEE TÄHENDAB, ET ERINEV
ON ÜKSNE'S ALGUSTAHT
- VARVI ESITÄHTEDE TÛHJAD RUUDUD 16AS NELJANDIKUS
LEIDUVA PÕHIMÕTTE JÄRGI

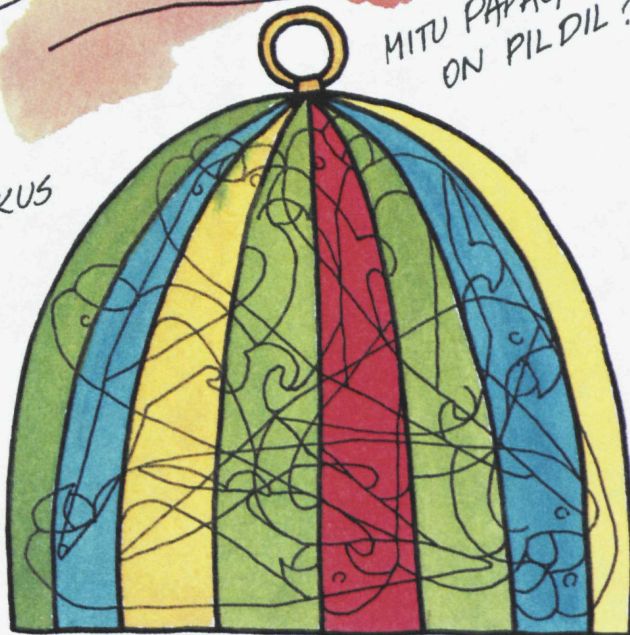

MIS SIIA KIRJUTATUD ON ?

VALI ÜKS SÕNADENELIK
RISTSÕNAST JA KIRJUTA - SEE
NENDEST LUULETUS - LÕPEVAD
TÄHENDAB, ET READ LÕPEVAD
MÕTEKS SÕNADEGA. ÜHENDAVAKS
"RÕÖMU". VÄIKE NÄIDIS:
MA EI KARDA VIHMASADU
ÜKSKÕIK HILLINE ON PADU
MINA KÕNNIN RÕÖMURADU
MUL ON RINNUS NAERULADU

MITU PAPAGOID
ON PILDIL ?

Joonistanud HELI VEIGEL

Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse address:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 698
Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697
Kunstiline toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JONISTAS
VIIVE
NOOR

Sügis saabus, vihmaagarad kaenas, meelitas memmed-taadid seenemetsa, kiusas lapsed koolipinki – tuletas kõigile meelde, et suvi sai otsa, et talv on tulemas.

Rändlindudel, kes veel pikale lõuna-maalennule asumata, on käes viimased nädalad, et eneste tiivad tugevaks treenida ja kõht marjadest korralikult täis pugida. Sügisesed aedu ründavad rästaste hordid ajavad nii mõnegi aedniku hulluks, sest kui ikka lendab kohale viissada ablast õgijat, võib ette kujutada, kui kiiresti marjad haituvad. Aga mis parata, linnurahvas elab oma elu ja vaid tugevate ja tervetena on neil võimalik talvitusaladele jõuda.

Kui aednik on tubli ja töökas, siis koristab ta oma saagi varakult ise. Pealegi on suleliste kontvööraste peletamiseks mitmeid võimalusi. CD-mängija abil võib aias võimendada lindude hädakisa, puu otsa saab riputada mõne kullilise vineerist silueti, omajagu kasu on ka vanast heast hernefondist. Mõned aastad tagasi kohtasin Abruka saarel eriti lustakat hernehirmutisepaari – kahte inimesesuurust lõbusaimelist rahvariietes kalsunukku.

Mõnikord olen juhtunud marjaaedades nägema inimese poolt tapetud teibassetorgatud linde. Ilmselt arvas aiaomanik, et teised linnud ehmuvad hukatud liigikaaslast nähes. Aga linnud ei mõtle nii nagu inimesed. Surnud lind ei tähenda neile ohtu. Sageli on see mõnedele hoopis toiduks.

Mulle meeldib sügiseti istuda pildistamise telgikeses arooniapöösaste läheduses ja jälgida suleliste toimetamist. Mõne pöösa lausa peab lindude tarvis marju täis jätma, muidu pole sügisel õiget jumet. Küllap on maailmas palju linnusõpru, kes samamoodi mõtlevad.

OLEV MERIVEE

RÄNDLINDLIND MARJAAIAS

muusträsta

laulurästa

vainurästa